

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2020. gada 30. aprīlī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Robežkontrolē, patvēruma un imigrācija – Lēmums Nr. 565/2014/ES – Vienkāršots režīms personu kontrolei pie ārējām robežām – Trešās valsts valstspiederīgais, kam ir dalībvalsts izsniegta pagaidu uzturēšanās atļauja – 3. pants – Dažu dokumentu atzīšana Bulgārijā, Horvātijā, Kiprā un Rumānijā par līdzvērtīgiem to valsts vīzām – Iespēja atsaukties uz lēmumu attiecībā pret valsti – Tieša iedarbība – Privātas struktūras atzīšana par valsts emanāciju – Nosacījumi – Regula (EK) Nr. 562/2006 – Šengenas Robežu kodekss – 13. pants – Atteikums ieceļot dalībvalsts teritorijā – Pienākums norādīt pamatojumu – Regula (EK) Nr. 261/2004 – Kompensācija un atbalsts lidmašīnu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu – 2. panta j) punkts – Iekāpšanas atteikums, kas pamatots ar ceļošanas dokumentu domājamo neatbilstību – 15. pants – Gaisa pārvadātāju pienākumi pret pasažieriem – To atkāpju nepieņemamība, kas ir paredzētas pārvadājuma līgumā vai citos dokumentos

Lietā C-584/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Eparchiako Dikastirio Larnakas* (Larnakas rajona tiesa, Kipra) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 3. septembrī un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 19. septembrī, tiesvedībā

D. Z.

pret

Blue Air – Airline Management Solutions SRL,

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja A. Prehala [*A. Prechal*], Tiesas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], kas pilda trešās palātas tiesneša funkcijas, tiesneši L. S. Rosi [*L. S. Rossi*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*] (referents) un F. Biltšens [*F. Biltgen*],

ģenerālvokāts: Dž. Pitrucella [*G. Pitruzzella*],

sekretārs: R. Skjāno [*R. Schiano*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 12. septembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- D. Z. vārdā – *K. Papantoniou*, *dikigoros*,
- *Blue Air – Airline Management Solutions SRL* vārdā – *N. Damianou*, *dikigoros*,

* Tiesvedības valoda – grieķu.

- Kipras valdības vārdā – *E. Neofytou* un *D. Lysandrou*, pārstāvji,
- Vācijas valdības vārdā – sākotnēji *J. Möller*, *T. Henze* un *R. Kanitz*, vēlāk – *J. Möller* un *R. Kanitz*, pārstāvji,
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *J. Langer*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *M. Condou-Durande*, *C. Cattabriga* un *N. Yerrell*, kā arī *G. Wils*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2019. gada 21. novembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 565/2014/ES (2014. gada 15. maijs), ar ko ievieš vienkāršotu režīmu personu kontrolei pie ārējām robežām, pamatojoties uz to, ka attiecībā uz tranzītu caur to teritorijām vai iecerēto uzturēšanos to teritorijās uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā, Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija dažus dokumentus vienpusēji atzīst par līdzvērtīgiem savām valsts vīzām, un ar ko atceļ Lēmumus Nr. 895/2006/EK un Nr. 582/2008/EK (OV 2014, L 157, 23. lpp.), 4. un 13. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 562/2006 (2006. gada 15. marts), ar kuru ievieš Kopienas Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (OV 2006, L 105, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 610/2013 (2013. gada 26. jūnijs) (OV 2013, L 182, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – “Šengenas Robežu kodekss”), kā arī 4. panta 3. punktu un 14. un 15. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91 (OV 2004, L 46, 1. lpp.).
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar strīdu starp D. Z. un *Blue Air – Airline Management Solutions SRL* (turpmāk tekstā – “*Blue Air*”) par pēdējās minētās iekāpšanas atteikumu D. Z. lidojumam no Larnakas (Kipra) uz Bukaresti (Rumānija).

Atbilstošās tiesību normas

KĪŠN

- 3 Konvencija, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu (1985. gada 14. jūnijs) starp Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdībām, Vācijas Federatīvās Republikas valdību un Francijas Republikas valdību par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām, kas parakstīta 1990. gada 19. jūnijā Šengēnā un stājās spēkā 1995. gada 26. martā (OV 2000, L 239, 19. lpp.; turpmāk tekstā – “KĪŠN”), ir daļa no Šengenas *acquis*.

4 KĪŠN 26. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Ievērojot saistības, kas izriet no pievienošanās Ženēvas 1951. gada 28. jūlija Konvencijai par bēgļa statusu, kas grozīta ar Ņujorkas 1967. gada 31. janvāra Protokolu, Līgumslēdzējas Puses apņemas savos tiesību aktos transponēt šādus noteikumus:

- a) ja ārvalstniekam atsaka ieceļošanu kādas Līgumslēdzējas Puses teritorijā, pārvadātājam, kas to ar gaisa, jūras vai sauszemes transportu ir nogādājis līdz ārējai robežai, tūlīt jāuzņemas atbildība par ārvalstnieku. Pēc to iestāžu pieprasījuma, kas veic robežas uzraudzību, pārvadātājam ārvalstnieks ir jānogādā atpakaļ trešā valstī, no kurienes tas atvests, trešā valstī, kas izdevusi ceļošanas dokumentu, ar kuru tas ceļojis, vai jebkurā citā trešā valstī, kurā tā ieceļošana ir garantēta;
- b) pārvadātājam ir jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka ārvalstniekiem, ko pārvadā ar gaisa vai jūras transportu, ir ceļošanas dokumenti, kas vajadzīgi, lai ieceļotu Līgumslēdzēju Pušu teritorijā.

2. Ievērojot saistības, kas izriet no pievienošanās Ženēvas 1951. gada 28. jūlija Konvencijai par bēgļa statusu, kas grozīta ar Ņujorkas 1967. gada 31. janvāra Protokolu, Līgumslēdzējas Puses apņemas atbilstīgi to konstitucionālajām tiesībām ieviest sankcijas pret pārvadātājiem, kas no trešās valsts to teritorijā ar gaisa vai jūras transportu nogādā ārvalstniekus, kuriem nav vajadzīgo ceļošanas dokumentu.”

Direktīva 2001/51/EK

5 Saskaņā ar Padomes Direktīvas 2001/51/EK (2001. gada 28. jūnijs), ar ko papildina 26. pantu Konvencijā, ar kuru īsteno 1985. gada 14. jūnija Šengenas Līgumu (OV 2001, L 187, 45. lpp.), 1. pantu:

“Šīs direktīvas mērķis ir papildināt [KĪŠN] 26. panta noteikumus [...] un paredzēt dažus nosacījumus attiecībā uz to īstenošanu.”

6 Saskaņā ar Direktīvas 2001/51 4. panta 1. punktu:

“Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka sankcijas, kas piemērojamas pārvadātājiem saskaņā ar [KĪŠN] 26. panta 2. un 3. punkta noteikumiem, ir preventīvas, efektīvas un samērīgas [...]”

Šengenas Robežu kodekss

7 Šengenas Robežu kodeksa 2. pantā bija noteikts:

“Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

[..]

- 13) “robezsargs” ir robežšķērsošanas vietā vai pie robežas, vai arī robežas tiešā tuvumā saskaņā ar valsts tiesību aktiem norikots valsts iestādes darbinieks, kas saskaņā ar šo regulu un attiecīgās valsts tiesību aktiem veic robežkontroles uzdevumus/valsts iestādes darbinieks, kurš saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem norikots robežšķērsošanas vietā, pie robežas vai robežas tiešā tuvumā un kurš saskaņā ar šo regulu un attiecīgās valsts tiesību aktiem veic robežkontroles uzdevumus;

[..].”

8 Saskaņā ar šī kodeksa 5. panta 1. punktu:

“Attiecībā uz plānotu uzturēšanos dalībvalstu teritorijā uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā, [...] uz trešo valstu valstspiederīgajiem attiecas šādi ieceļošanas noteikumi:

- a) viņiem ir derīgs ceļošanas dokuments, kas dod tiesības to turētājam šķērsot robežu [...];
- b) viņiem ir derīga vīza, ja tā vajadzīga saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 539/2001 (2001. gada 15. marts), ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru pilsoņiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vizām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru pilsoņiem šī prasība neattiecas [(OV 2001, L 81, 1. lpp.)], izņemot gadījumus, ja viņiem ir derīga uzturēšanas atļauja;
- c) viņi pamato iecerētās uzturēšanās mērķi un apstākļus, viņiem ir pietiekami iztikas līdzekļi gan iecerētās uzturēšan[ā]s laikam, gan lai atgrieztos izcelsmes valstī vai tranzītā dotos uz trešo valsti, kurā viņus noteikti uzņems; vai arī viņiem ir iespēja likumīgi iegūt iztikas līdzekļus;
- d) viņi nav personas, par ko [Šengenas informācijas sistēmā (SIS)] izdots brīdinājums, lai atteiktu ieceļošanu;
- e) viņus neuzskata par apdraudējumu kādas dalībvalsts politikai, iekšējai drošībai, sabiedrības veselībai vai starptautiskām attiecībām, un, jo īpaši, valstu datubāzēs par viņiem nav izdots brīdinājums, lai minēto iemeslu dēļ atteiktu ieceļošanas atļauju.”

9 Minētā kodeksa 7. pantā bija paredzēts:

“1. Robežsargi pie ārējām robežām pārbauda pārvietošanos pār robežu. Pārbaudes veic saskaņā ar šo nodaļu.

[..]

3. Trešo valstu valstspiederīgos ieceļojot un izceļojot pārbauda pilnībā.

- a) Pilna pārbaude ieceļojot ir pārliecināšanās par to, vai ir ievēroti 5. panta 1. punktā paredzētie ieceļošanas nosacījumi un – attiecīgos gadījumos – to dokumentu pārbaude, kuri dod tiesības uzturēties valstī un veikt profesionālas darbības. Pie tās pieder rūpīga šādu aspektu pārbaude:
 - i) pārliecināšanās par to, vai trešās valsts valstspiederīgajam ir dokuments, kurš ir izmantojams robežas šķērsošanai un kura derīguma termiņš nav beidzies, un – attiecīgā gadījumā – ka dokumentā ir vajadzīgā vīza vai uzturēšanās atļauja;
 - ii) rūpīga ceļošanas dokumenta pārbaude, vai tam nav viltojuma pazīmju;
 - iii) ieceļošanas un izceļošanas spiedogu pārbaude attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā ceļošanas dokumentā, lai, salīdzinot ieceļošanas un izceļošanas datumus, pārliecinātos par to, ka persona nav jau pārsniegusi maksimāli atļauto uzturēšanās ilgumu dalībvalstu teritorijā;
 - iv) pārliecināšanās par attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā ceļojuma sākumpunktu un galapunktu, kā arī par iecerētās uzturēšanās mērķi un, vajadzības gadījumā, atbilstīgajiem apstiprinājuma dokumentiem;
 - v) pārliecināšanās par to, ka attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam ir pietiekami iztikas līdzekļi gan iecerētās uzturēšanās laikam un mērķim, gan lai atgrieztos izcelsmes valstī vai tranzītā dotos uz trešo valsti, kurā viņu noteikti uzņems, vai arī ka viņš var likumīgi iegūt iztikas līdzekļus;

vi) pārliecināšanās par to, ka attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais, viņa transportlīdzeklis un vestie priekšmeti neapdraud kādas dalībvalsts politiku, iekšējo drošību, sabiedrības veselību vai starptautiskas attiecības; pārliecināšanās ietver tiešu datu salīdzināšanu ar SIS un attiecīgas valsts datubāzē esošiem datiem un brīdinājumiem par personām un, vajadzības gadījumā, par priekšmetiem, kā arī veicamās darbības, ko attiecīgā gadījumā veic, saņemot brīdinājumu;

[..].”

10 Saskaņā ar šī paša kodeksa 13. panta 2. un 3. punktu:

“2. Ieceļošanu var atteikt tikai ar pamatotu lēmumu, uzrādot precīzus atteikuma iemeslus. Tādu lēmumu pieņem iestāde, kas saskaņā ar attiecīgo valstu tiesību aktiem ir pilnvarota to darīt. Tie stājas spēkā nekavējoties.

Pamatoto lēmumu, uzrādot precīzus atteikuma iemeslus, pieņem, izmantojot V pielikuma B daļā doto standartveidlapu, ko aizpilda iestāde, kas saskaņā ar attiecīgas valsts tiesību aktiem ir pilnvarota atteikt ieceļošanu. Aizpildīto standartveidlapu nodod attiecīgam trešās valsts valstspiederīgajam, kas apliecina, ka ir saņēmis šo veidlapu ar lēmumu par ieceļošanas atteikumu.

3. Personām, kam atteikta ieceļošana, ir tiesības iesniegt pārsūdzību. Pārsūdzības īsteno saskaņā ar attiecīgas valsts tiesību aktiem. Trešās valsts valstspiederīgajam arī izsniedz rakstisku norādi par kontaktpunktiem, kur var saņemt informāciju par pārstāvjiem, kas saskaņā ar attiecīgas valsts tiesību aktiem ir kompetenti pārstāvēt trešās valsts valstspiederīgo.

[..].”

11 Šengenas Robežu kodeksa 15. panta 1. un 2. punktā bija noteikts:

“1. Robežkontroli, kas paredzēta 6. līdz 13. pantā, veic robežsargi saskaņā ar šo regulu un attiecīgās valsts tiesību aktiem.

Robežkontrole neietekmē pilnvaras sākt kriminālvajāšanu, kuras robežsargiem ir piešķirtas ar attiecīgas valsts tiesību aktiem un kuras neietilpst šīs regulas darbības jomā.

Dalībvalstis nodrošina, ka robežsargi ir profesionāli, kas ir specializējušies un attiecīgi apmācīti, ņemot vērā kopējas robežsargu mācību pamatprogrammas, kuras izstrādājusi Eiropas Aģentūra operatīvās sadarbības vadībai pie Eiropas Savienības dalībvalstu ārējām robežām (“Aģentūra”), kas izveidota ar [Padomes] Regulu (EK) Nr. 2007/2004 [(2004. gada 26. oktobris), ar ko izveido Eiropas Aģentūru operatīvās sadarbības vadībai pie Eiropas Savienības dalībvalstu ārējām robežām (OV 2004, L 349, 1. lpp.)]. [..]

2. Dalībvalstis saskaņā ar 34. pantu dara Komisijai zināmu to valsts dienestu sarakstu, kas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem ir atbildīgi par robežkontroli.”

Regula Nr. 539/2001

12 Saskaņā ar Regulas Nr. 539/2001 1. pantu:

“Šīs regulas I pielikuma sarakstā minēto trešo valstu pilsoņiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzai.”

13 Kazahstāna ir šajā pielikumā paredzēto trešo valstu sarakstā.

Lēmums Nr. 565/2014

14 Lēmuma Nr. 565/2014 5. un 7. apsvērumā ir noteikts:

“(5) [...] Attiecībā uz Kipru, kura kopš 2006. gada 10. jūlija īstenojusi kopējo režīmu, kas izveidots ar [Eiropas Parlamenta un Padomes] Lēmumu Nr. 895/2006/EK [(2006. gada 14. jūnijs), ar ko ievieš vienkāršotu režīmu personu kontrolei pie ārējām robežām, pamatojoties uz to, ka tranzītam caur to attiecīgajām teritorijām Čehijas Republika, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Ungārija, Malta, Polija, Slovēnija un Slovākija dažus dokumentus vienpusēji atzīst par līdzvērtīgiem savām attiecīgās valsts vīzām (OV 2006, L 167, 1. lpp.)], un Bulgāriju un Rumāniju, kuras kopš 2008. gada 18. jūlija īstenojušas kopējo režīmu, kas izveidots ar [Eiropas Parlamenta un Padomes] Lēmumu Nr. 582/2008/EK [(2008. gada 17. jūnijs), ar ko ievieš vienkāršotu režīmu personu kontrolei pie ārējām robežām, pamatojoties uz to, ka tranzītam caur to attiecīgajām teritorijām Bulgārija, Kipra un Rumānija dažus dokumentus vienpusēji atzīst par līdzvērtīgiem savām attiecīgās valsts vīzām (OV 2008, L 161, 30. lpp.)], būtu jāpieņem kopēji noteikumi, ar kuriem Bulgārijai, Kiprai un Rumānijai, tāpat kā Horvātijai, atļauj dažus dokumentus, ko izsniedz dalībvalstis, kuras pilnībā īsteno Šengenas *acquis*, kā arī līdzīgus dokumentus, ko izsniedz Horvātija, vienpusēji atzīt par līdzvērtīgiem savām valsts vīzām un izveidot vienkāršotu režīmu personu kontrolei pie to ārējām robežām, pamatojoties uz minēto vienpusējo līdzvērtību. [...]

[..]

(7) Dalībai vienkāršotā režīmā vajadzētu būt fakultatīvai, neuzliekot dalībvalstīm pienākumus papildus tiem, kas noteikti 2003. gada Pievienošanās aktā, 2005. gada Pievienošanās aktā vai 2011. gada Pievienošanās aktā.”

15 Atbilstoši Lēmuma Nr. 565/2014 1. pantam:

“Ar šo lēmumu ievieš vienkāršotu režīmu personu kontrolei pie ārējām robežām, saskaņā ar kuru Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija var vienpusēji atzīt par līdzvērtīgiem to valsts vīzām tranzītam caur to teritoriju vai attiecībā uz iecerēto uzturēšanos to teritorijā uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā, dokumentus, kuri minēti šī lēmuma 2. panta 1. punktā un 3. pantā, [...] ko izsniedz trešo valstu valstspiederīgajiem, uz kuriem attiecas vīzas prasība saskaņā ar Regulu [Nr. 539/2001].

Šā lēmuma īstenošana neietekmē personu kontroli uz ārējām robežām atbilstīgi 5. līdz 13. pantam, kā arī 18. un 19. pantam [Šengenas Robežu kodeksā].”

16 Šī lēmuma 2. pantā ir paredzēts:

“1. Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija var atzīt par līdzvērtīgiem savām valsts vīzām, kuras izsniedz tranzītam caur to teritoriju vai attiecībā uz iecerēto uzturēšanos to teritorijā uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā, šādus dokumentus, ko izsniedz dalībvalstis, kuras pilnībā īsteno Šengenas *acquis*, neatkarīgi no dokumentu turētāju valstspiederības:

- a) “vienotu vīzu”, kā definēts Vīzu kodeksa 2. panta 3. punktā, kas ir derīga divām vai vairāk ieeļošanas reizēm;
- b) “ilgtermiņa vīzu”, kā minēts [KĪŠN]18. pantā [...];
- c) “uzturēšanās atļauju”, kā definēts [Šengenas Robežu kodeksa] 2. panta 15. punktā.

2. Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija var arī atzīt par līdzvērtīgām savām valsts vīzām, kuras izsniedz tranzītam caur to teritoriju vai attiecībā uz iecerēto uzturēšanos to teritorijā uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā, vīzas ar ierobežotu teritoriālo derīgumu, kuras izsniedz saskaņā ar Vīzu kodeksa 25. panta 3. punkta pirmo teikumu.

3. Ja Bulgārija, Horvātija, Kipra vai Rumānija nolemj piemērot šo lēmumu, tās atzīst visus 1. un 2. punktā minētos dokumentus neatkarīgi no tā, kura dalībvalsts izsniegusi attiecīgo dokumentu, izņemot, ja tas ir piestiprināts ceļošanas dokumentiem, ko tās neatzīst, vai ceļošanas dokumentiem, ko izdevusi tāda trešā valsts, ar kuru tām nav diplomātisko attiecību.”

17 Saskaņā ar minētā lēmuma 3. panta 1. punktu:

“Ja Bulgārija, Horvātija, Kipra vai Rumānija nolemj piemērot 2. pantu, tās papildus minētajā pantā minētajiem dokumentiem var atzīt par līdzvērtīgām savām valsts vīzām, kuras izsniedz tranzītam caur to teritoriju vai attiecībā uz iecerēto uzturēšanos to teritorijā uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā:

- a) valsts īstermiņa vīzas un valsts ilgtermiņa vīzas, kuras izsniedz Bulgārija, Horvātija, Kipra vai Rumānija atbilstoši Padomes Regulā (EK) Nr. 1683/95 [(1995. gada 29. maijs), ar ko nosaka vienotu vīzu formu (OV 1995, L 164, 1. lpp.),] noteiktajam vienotajam paraugam;
- b) uzturēšanās atļaujas, kuras Bulgārija, Horvātija, Kipra vai Rumānija izsniedz atbilstoši Padomes Regulā (EK) Nr. 1030/2002 [(2002. gada 13. jūnijs), ar ko nosaka vienotu uzturēšanās atļauju formu trešo valstu pilsoņiem (OV 2002, L 157, 1. lpp.),] noteiktajam vienotajam paraugam;

izņemot, ja šādas vīzas un uzturēšanās atļaujas ir piestiprinātas ceļošanas dokumentiem, ko minētās dalībvalstis neatzīst, vai ceļošanas dokumentiem, ko izdevusi tāda trešā valsts, ar kuru tām nav diplomātisko attiecību.”

18 Lēmuma Nr. 565/2014 5. pantā ir noteikts:

“Ja Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija nolemj piemērot šo lēmumu, tās par to paziņo Komisijai 20 darba dienu laikā pēc šā lēmuma stāšanās spēkā. Šo dalībvalstu paziņoto informāciju Komisija publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Attiecīgā gadījumā minētajos paziņojumos konkrēti norāda, attiecībā uz kurām trešām valstīm Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija, nepastāvot diplomātiskajām attiecībām, nepiemēro šo lēmumu saskaņā ar 2. panta 3. punktu un 3. panta 1. punktu.”

19 Saskaņā ar šī lēmuma 8. pantu:

“Šis lēmums ir adresēts Bulgārijai, Horvātijai, Kiprai un Rumānijai.”

20 Komisijas informācijas par dalībvalstu paziņojumiem par lēmumiem attiecībā uz Lēmuma Nr. 565/2014 piemērošanu (OV 2014, C 302, 1. lpp.) II punktā (turpmāk tekstā – “Komisijas informācijas II punkts”) ir ietverts šāds teksts:

“Komisija ir saņēmusi šādus paziņojumus:

[..]

Rumānija īsteno Lēmumu [Nr. 565/2014] un saskaņā ar lēmuma 3. pantu atzīst valsts vīzas un uzturēšanās atļaujas, kuras izsniegusi Bulgārija, Horvātija un Kipra un kuras uzskaitītas attiecīgi lēmuma I, II un III pielikumā, kā līdzvērtīgas Rumānijas vīzām.”

Regula Nr. 261/2004

21 Regulas Nr. 261/2004 1. un 2. apsvērumā ir noteikts:

- “(1) Kopienas rīcībai gaisa satiksmes nozarē cita starpā ir jābūt vērstai uz to, lai nodrošinātu augsta līmeņa pasažieru aizsardzību. Turklāt ir jāņem vērā vispārējās patērētāju aizsardzības prasības.
- (2) Iekāpšanas atteikums un lidojumu atcelšana vai ilga kavēšanās rada nopietnas problēmas un sarežģījumus pasažieriem.”

22 Šīs regulas 1. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Šī regula saskaņā ar tajā precizētajiem nosacījumiem paredz pasažieru tiesību minimumu gadījumos, kad:

a) pasažieriem pret to gribu atsaka iekāpšanu gaisa kuģī;

[..].”

23 Minētās regulas 2. panta j) punktā “iekāpšanas atteikums” šīs regulas vajadzībām ir definēts kā “atteikums uzņemt pasažierus reisā, lai gan viņi saskaņā ar 3. panta 2. punktā minētajiem nosacījumiem ir ieradušies uz iekāpšanu, izņemot gadījumus, kad ir pamats iekāpšanu atteikt, piemēram, veselības stāvokļa, drošības vai nepiemērotu ceļojuma dokumentu dēļ”.

24 Atbilstoši šīs pašas regulas 3. pantam “Darbības joma”:

“1. Šo regulu piemēro:

a) pasažieriem, kas izlido no lidostas kādas dalībvalsts teritorijā, uz kuru attiecas Līgums;

[..].

2. Šā panta 1. punktu piemēro ar noteikumu, ka:

a) pasažieriem ir apstiprināta rezervācija uz konkrēto lidojumu un viņi, izņemot 5. pantā minēto atcelšanu, ierodas uz reģistrāciju:

- kā paredzēts un laikā, ko iepriekš rakstveidā (tostarp elektroniski) norādījis gaisa pārvadātājs, ceļojuma rīkotājs vai pilnvarots ceļojuma aģents,

vai, ja laiks nav norādīts,

- ne vēlāk kā 45 minūtes pirms norādītā izlidošanas laika; vai arī

[..].”

25 Saskaņā ar Regulas Nr. 261/2004 4. panta 3. punktu:

“Ja pasažieriem atsaka iekāpšanu pret to gribu, apkalpojošais gaisa pārvadātājs nekavējoties izmaksā tiem kompensāciju atbilstīgi 7. pantam un sniedz tiem atbalstu atbilstīgi 8. un 9. pantam.”

26 Šīs regulas 15. pantā “Atteikšanās no saistību izpildes izslēgšana” ir paredzēts:

“1. Šajā regulā noteiktās saistības attiecībā uz pasažieriem nedrīkst ierobežot vai atcelt, jo īpaši paredzot atkāpi vai ierobežojošu noteikumu pārvadājumu līgumā.

2. Ja tomēr šāda atkāpe vai ierobežojoša norma attiecībā uz pasažieri tiek piemērota vai ja pasažieris nav pareizi informēts par savām tiesībām un tādēļ ir piekritis saņemt kompensāciju, kas ir mazāka par šajā regulā paredzēto, pasažierim ir tiesības sākt attiecīgu procesu kompetentā tiesā vai iestādē, lai saņemtu papildu kompensāciju.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

27 2015. gada 6. septembrī Kazahstānas valstspiederīgais D. Z. ieradās Larnakas lidostā, lai iekāptu Rumānijas aviosabiedrības *Blue Air* lidmašīnā lidojumam uz Bukaresti, kur viņš bija paredzējis uzturēties līdz 2015. gada 12. septembrim, lai piedalītos *Association of Chartered Certified Accountants* (Licencētu zvērinātu grāmatvežu asociācija) organizētajos eksāmenos.

28 Sabiedrības, kas Larnakas lidostā rīkojas kā *Blue Air* pilnvarotā, darbiniekiem D. Z. uzrādīja ceļošanas dokumentus, pasi un pagaidu uzturēšanās atļauju, kuru izsniegusi Kipras Republika un kuras derīguma termiņš bija 2016. gada 6. aprīlis. Viņš uzrādīja arī vīzas pieteikumu ieceļošanai Rumānijas teritorijā, kuru viņš iepriekš tiešsaistē bija iesniedzis Rumānijas Ārlietu ministrijai, kā arī minētās ministrijas atbildi, kas sniegta, izmantojot tās automatizētu tiešsaistes sistēmu, saskaņā ar kuru šāda vīza nav vajadzīga attiecībā uz uzturēšanos, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā, jo ieinteresētajai personai jau ir Kipras Republikas izsniegta pagaidu uzturēšanās atļauja.

29 Kad minētās sabiedrības darbinieki sazinājās ar *Blue Air* uz zemes strādājošajiem darbiniekiem Bukarestes lidostā, viņi pa tālruni un pa e-pastu minētās sabiedrības darbiniekiem atbildēja, ka D. Z. bez vīzas vai ģimenes locekļa uzturēšanās atļaujas, ko izdevušas Rumānijas iestādes, nevar ieceļot Rumānijā. Tāpēc minētie darbinieki D. Z. atteica iekāpšanu paredzētajam lidojumam, jo viņa pārvadājuma sekas būtu tādas, ka viņam nekavējoties būtu jāatgriežas Kiprā ar atpakaļceļa lidojumu, un tas radītu sankcijas *Blue Air*.

30 D. Z. nesekmīgi lūdza, lai viņam rakstveidā tiktu paziņoti šī atteikuma iemesli. Turklāt viņam netika paziņots nekāds rakstisks lēmums par atteikumu ieceļot Rumānijas teritorijā.

31 Uzskatot, ka viņam paustais iekāpšanas atteikums ir nepamatots un pretrunā Lēmuma Nr. 565/2014 noteikumiem, D. Z. vērsās *Eparchiako Dikastirio Larnakas* (Larnakas rajona tiesa, Kipra) ar prasību pret *Blue Air*, lai saņemtu kompensāciju par zaudējumiem, ko veido turp un atpakaļ lidojuma biļetes cena, izmaksas par viesnīcas Bukarestē rezervācijas atcelšanu, maksa par eksāmeniem, kuros viņš nevarēja piedalīties, tai darba algai līdzvērtīga summa, ko viņš nesaņēma par mācību atvaļinājumu, kuru viņa darba devējs viņam bija piešķīris, lai sagatavotos minētajiem eksāmeniem, un atlīdzība par morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts.

32 Iesniedzējtiesā *Blue Air* it īpaši apgalvo, ka D. Z. savu prasību pret to ir vērsis nepamatoti. Kā tas esot norādīts *Blue Air* piemērotajos pārvadājuma nosacījumos, tā neesot atbildīga ne par galamērķa valsts iestāžu lēmumu atteikt pasažierim ieceļošanu šīs valsts teritorijā, ne par dokumentiem, kam ir jābūt pasažiera rīcībā, ne par galamērķa valsts tiesiskā regulējuma ievērošanu.

33 Iesniedzējtiesa uzskata, ka pamatlietā rodas, pirmkārt, jautājums, vai D. Z. attiecībā pret *Blue Air* ir tiesības atsaukties uz Lēmuma Nr. 565/2014 noteikumiem. Tā uzskata, ka tad, ja prasītājam būtu bijis ļauts iekāpt lidmašīnā attiecīgajam lidojumam, viņš Rumānijas tiesā varētu atsaukties uz savām tiesībām ieceļot valstī saskaņā ar šo lēmumu.

- 34 Vienīgā kaitējošā rīcība, ar kādu D. Z. esot sastapies, esot *Blue Air* viņam paustais iekāpšanas atteikums. Iesniedzējtiesa no tā secina, ka ir jānoskaidro, kādā mērā šis iekāpšanas atteikums D. Z. radīja tiesības, uz kurām viņš var atsaukties tiesā attiecībā pret *Blue Air*.
- 35 Minētā tiesa uzskata, otrkārt, ka tai ir jānovērtē, vai iekāpšanas atteikums, kas ir pausts tādos apstākļos kā pamatlietā aplūkoti, ietilpst Regulas Nr. 261/2004 piemērošanas jomā un – apstiprinošas atbildes gadījumā – vai pārvaldījuma līguma noteikums tomēr var ierobežot vai pat izslēgt gaisa pārvaldītāja atbildību neatbilstošu ceļošanas dokumentu gadījumā.
- 36 Šajos apstākļos, uzskatot, ka pamatlietā rodas jautājumi par Savienības tiesību interpretāciju, *Eparchiako Dikastirio Larnakas* (Larnakas rajona tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Lēmums [Nr. 565/2014] ir jāinterpretē tādējādi, ka tas rada tiešas tiesiskas sekas, pirmkārt, kā trešo valstu valstspiederīgo tiesības uz to, ka uz viņiem netiek attiecināta vīzas prasība ieceļošanai galamērķa dalībvalstī, un, otrkārt, kā konkrētās galamērķa dalībvalsts pienākumu neprasīt šādu vīzu, ja šiem valstspiederīgajiem ir vīza vai uzturēšanās atļauja, kas ir ietverta savstarpēji atzīstamo dokumentu sarakstā, pamatojoties uz Lēmumu [Nr. 565/2014], kuru galamērķa dalībvalsts ir apņēmusies piemērot?
- 2) Ja gaisa pārvaldītājs izlidošanas dalībvalsts lidostā tieši vai/un ar savu pārstāvju vai pilnvaroto starpniecību atsaka pasažierim iekāpšanu, atsaucoties uz galamērķa dalībvalsts iestāžu atteikumu atļaut šai personai ieceļot attiecīgajā valstī iespējamās ieceļošanas vīzas neesamības dēļ, vai var uzskatīt, ka gaisa pārvaldītājs veic funkciju un darbojas kā konkrētās valsts emanācija, līdz ar to pasažieris, kuram ir nodarīts kaitējums, var, atsaucoties uz Lēmumu [Nr. 565/2014], celt iebildumus izlidošanas dalībvalsts tiesā, lai pierādītu, ka viņam bija tiesības ieceļot bez papildu vīzas, un prasīt kompensāciju par šo tiesību neievērošanu un attiecīgi par viņa pārvaldījuma līguma pārkāpumu?
- 3) Vai gaisa pārvaldītājs tieši un/vai ar savu pārstāvju un pilnvaroto var atteikt trešās valsts valstspiederīgajam iekāpšanu, pamatojoties uz galamērķa dalībvalsts iestāžu lēmumu atteikt ieceļošanu attiecīgās dalībvalsts teritorijā, iepriekš neizdodot un/vai neizsniedzot minētajam valstspiederīgajam nekādu pamatotu rakstisku lēmumu par ieceļošanas atteikumu (skat. [Eiropas Parlamenta un Padomes] Regulas (ES) 2016/399 [(2016. gada 9. marts) par Savienības Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (OV 2016, L 77, 1. lpp.),] 14. panta 2. punktu, agrāko Regulas [Nr. 562/2006] 13. pantu, kurā ir noteikts, ka ieceļošanu var atteikt tikai ar pamatotu lēmumu), lai tiktu garantēta pasažiera, kuram ir nodarīts kaitējums, pamattiesību ievērošana un it īpaši tiesību aizsardzība tiesā (skat. minētās Regulas 2016/399 4. pantu)?
- 4) Vai Regulas [Nr. 261/2004] 2. panta j) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka no tā piemērošanas jomas tiek izslēgts gadījums, kad pasažierim tiek atteikta iekāpšana ikreiz, kad to nolemj gaisa pārvaldītājs, iespējams, “neatbilstošu ceļošanas dokumentu” dēļ? Vai ir pareiza tāda interpretācija, saskaņā ar kuru iekāpšanas atteikums ietilpst minētās regulas piemērošanas jomā, ja tiesa, pamatojoties uz katra atsevišķā gadījuma konkrētajiem apstākļiem, nolemj, ka ceļošanas dokumenti ir bijuši atbilstoši un ka iekāpšanas atteikums ir bijis nepamatots vai prettiesisks Savienības tiesību pārkāpuma dēļ?
- 5) Vai pasažierim var atņemt Regulas [Nr. 261/2004] 4. panta 3. punktā paredzētās tiesības uz kompensāciju, izmantojot noteikumu par gaisa pārvaldītāja atbrīvošanu no atbildības vai šādas atbildības ierobežošanu, iespējams, neatbilstošu šā pasažiera ceļošanas dokumentu gadījumā, ja šāds noteikums pastāv parastajos un iepriekš publicētajos gaisa pārvaldītāja darbības un/vai pakalpojumu sniegšanas nosacījumos? Vai 15. pants kopsakarā ar tās pašas regulas 14. pantu liedz piemērot šādus ierobežojošus noteikumus un/vai atbrīvot gaisa pārvaldītāju no atbildības?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pieņemamību

- 37 *Blue Air* vispirms norāda, ka otrais un trešais prejudiciālais jautājums ir nepieņemams tāpēc, ka pamatlietas puses saistībā ar minētajiem jautājumiem nav tikušas uzklaustas pirms šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas, tādējādi esot pārkāptas Kipras procesuālo tiesību normas.
- 38 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka ar LESD 267. pantu valsts tiesām ir piešķirtas visplašākās iespējas vērsties Tiesā, ja tās uzskata, ka lietā, kuru tās izskata, rodas jautājumi par Savienības tiesību normu, kas nepieciešamas to izskatīšanā esošā strīda atrisināšanai, interpretāciju vai spēkā esamības vērtējumu. Tādējādi valsts tiesām ir iespēja un attiecīgā gadījumā pienākums iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, līdzko tās vai nu pēc savas ierosmes, vai pēc pušu lūguma konstatē, ka strīda pamatā ir atrisināms jautājums, uz kuru attiecas šī panta pirmā daļa (spriedumi, 1974. gada 16. janvāris, *Rheinmühlen-Düsseldorf*, 166/73, EU:C:1974:3, 3. punkts, kā arī 2017. gada 1. februāris, *Tolley*, C-430/15, EU:C:2017:74, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 39 Turklāt, lai gan var izrādīties, ka pareizas tiesvedības interesēs prejudiciāls jautājums ir jāuzdod tikai pēc debatēm, kas ir balstītas uz sacikstes principu, šādu iepriekšēju debašu esamība nav viens no nosacījumiem, kas ir jāizpilda, lai īstenotu LESD 267. pantā paredzēto procedūru (spriedums, 2017. gada 1. februāris, *Tolley*, C-430/15, EU:C:2017:74, 32. punkts un tajā minētā judikatūra). Tikai valsts tiesai ir jānovērtē iespējamā vajadzība rīkot šādas iepriekšējas debates, kas ir balstītas uz sacikstes principu (spriedums, 1978. gada 28. jūnijs, *Simmenthal*, 70/77, EU:C:1978:139, 11. punkts).
- 40 Tādējādi tas, ka strīda puses iepriekš valsts tiesā nav apspriedušas kādu jautājumu par Savienības tiesībām, neliedz vērsties Tiesā ar šādu jautājumu (spriedums, 2017. gada 1. februāris, *Tolley*, C-430/15, EU:C:2017:74, 33. punkts).
- 41 Katrā ziņā ir jāatgādina, ka Tiesas kompetencē nav pārbaudīt, vai lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemts atbilstoši valsts tiesu iekārtas organizatoriskajiem un procesuālajiem noteikumiem (spriedums, 2017. gada 23. novembris, *Benjumea Bravo de Laguna*, C-381/16, EU:C:2017:889, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 42 Pēc tam *Blue Air* apgalvo, ka iesniedzējtiesa nav izklāstījusi piemērojamo valsts tiesību normu un atbilstošās valsts judikatūras saturu, kā arī visus atbilstošos faktiskos un tiesību elementus, kas tai lika uzskatīt, ka šajā gadījumā varētu būt piemērojamas Savienības tiesību normas.
- 43 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, kas pašlaik ir atspoguļota Tiesas Reglamenta 94. pantā, vajadzība sniegt valsts tiesai noderīgu Savienības tiesību interpretāciju prasa, lai valsts tiesa izklāstītu lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, uz ko attiecas tās uzdotie jautājumi, vai vismaz paskaidrotu šo jautājumu pamatā esošos faktu pieņēmumus. Turklāt iesniedzējtiesas lēmumā ir jābūt norādītiem precīziem iemesliem, kas valsts tiesai ir likuši šaubīties par Savienības tiesību interpretāciju un uzskatīt par nepieciešamu uzdot Tiesai prejudiciālu jautājumu (spriedums, 2018. gada 19. decembris, *Stanley International Betting* un *Stanleybet Malta*, C-375/17, EU:C:2018:1026, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 44 Šajā gadījumā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pietiekami aprakstīta pamatlietas juridiskā un faktiskā situācija. It īpaši tas, ka nav norādīts piemērojamo valsts tiesību normu saturs, ņemot vērā Savienības tiesību aktu, kurus ir lūgts interpretēt, raksturu un piemērošanas jomu, nekādā ziņā neliedz pareizi izprast kontekstu, kādā iekļaujas iesniedzējtiesas jautājumi. Turklāt iesniedzējtiesas sniegtās norādes par uzdoto jautājumu atbilstīgumu nolūkā izlemt minēto lietu ļauj izvērtēt šo jautājumu tvērumu un sniegt uz tiem lietderīgu atbildi, kā to apliecina arī Kipras, Vācijas un Nīderlandes valdību sniegtie rakstveida apsvērumi.

- 45 Visbeidzot, Vācijas valdība pauž šaubas par ceturtnā un piektā jautājuma atbilstību, jo nešķiet, ka D. Z. būtu iesniedzis prasību par zaudējumu atlīdzību saskaņā ar Regulu Nr. 261/2004.
- 46 Šajā ziņā ir jāatgādina, pirmkārt, ka jautājumi par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi atbilstoši pašas noteiktajam tiesiskajam regulējumam un faktiskajiem apstākļiem un kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, tiek prezumēti par atbilstošiem (spriedumi, 2003. gada 15. maijs, *Salzmann*, C-300/01, EU:C:2003:283, 31. punkts, kā arī 2019. gada 28. marts, *Cogeco Communications*, C-637/17, EU:C:2019:263, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 47 Otrkārt, kā ģenerālvokāts to ir norādījis secinājumā 23. punktā, iesniedzējtiesa savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir norādījusi, ka Kipras tiesības ļauj tai piešķirt kompensāciju kādai pusei arī tad, ja šī puse nav to konkrēti pieprasījusi, līdz ar to tā prasītājam pamatlietā varot piešķirt kompensāciju saskaņā ar Regulu Nr. 261/2004, ciktāl pēdējā minētā ir jāinterpretē tādējādi, ka tā tai piešķir šīs tiesības.
- 48 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par lietas būtību

Par pirmo jautājumu

- 49 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Lēmuma Nr. 565/2014 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir tieša iedarbība un tas trešo valstu valstspiederīgajiem rada tiesības, uz kurām viņi var atsaukties pret galamērķa dalībvalsti, it īpaši tiesības, ka netiks prasīta vīza viņu iecelšanai šīs dalībvalsts teritorijā gadījumā, ja viņiem ir iecelšanas vīza vai uzturēšanās atļauja, kas ietilpst to dokumentu sarakstā, uz kuriem attiecas atzīšana, ko minētā dalībvalsts ir apņēmusies piemērot saskaņā ar minēto lēmumu.
- 50 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 288. panta ceturto daļu Savienības lēmums uzliek saistības kopumā un, ja lēmumā ir norādīti konkrēti adresāti, tas ir saistošs tikai šiem adresātiem.
- 51 Šajā gadījumā Lēmuma Nr. 565/2014 8. pantā Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija ir norādītas kā tā adresātes. Līdz ar to tas ir saistošs tikai šīm četrām dalībvalstīm.
- 52 Turklāt šī lēmuma 3. panta 1. punktā būtībā ir paredzēts, ka ikviena no šīm četrām dalībvalstīm par līdzvērtīgām savām vīzām var atzīt vīzas un tajā uzskaitītos uzturēšanās dokumentus, ko izsniegušas citas dalībvalstis, kuras ir šī lēmuma adresātes.
- 53 Pirmkārt, tādējādi no Lēmuma Nr. 565/2014 3. panta 1. punkta, kas aplūkots kopā ar minētā lēmuma 7. apsvērumu, formulējuma, izriet, ka vīzu un šajā tiesību normā paredzēto uzturēšanās dokumentu atzīšana ir tikai attiecīgo dalībvalstu iespēja.
- 54 Tomēr, ja pēdējās minētās apņemas piemērot Lēmumu Nr. 565/2014 un saskaņā ar tā 5. pantu paziņo savu lēmumu par līdzvērtīgām savām vīzām atzīt valsts vīzas un uzturēšanās dokumentus, ko ir izsniegušas citas dalībvalstis, kuras ir šī lēmuma adresātes, tostarp minētā lēmuma 3. panta 1. punktā paredzētos dokumentus, kā to ir darījusi Rumānija, kā tas izriet no Komisijas informācijas II punkta, tas, ka šīs pirmās dalībvalstis izmanto tām minētā 3. panta 1. punktā piešķirto iespēju, tām rada pienākumu atzīt šajā pēdējā tiesību normā paredzētos dokumentus.

- 55 Šo secinājumu neatspēko tas, ka Lēmuma Nr. 565/2014 3. pantā nav ietverts līdzvērtīgs noteikums tam, kāds ir ietverts tā 2. pantā, kura 3. punktā skaidri ir precizēts, ka lēmums, ko ir pieņēmusi viena no četrām dalībvalstīm, kuras ir Lēmuma Nr. 565/2014 adresātes, to piemērot rada pienākumu principā atzīt visus minētā panta 1. un 2. punktā paredzētos dokumentus.
- 56 No Lēmuma Nr. 565/2014 2. panta 3. punkta izriet, ka dalībvalstīm, kas ir šī lēmuma adresātes un kas ir izvēlējušās to piemērot, principā ir pienākums atzīt visus šī paša lēmuma 2. panta 1. un 2. punktā paredzētos dokumentus, kurus ir izsniegušas dalībvalstis, kas īsteno visu Šengenas *acquis*, neatkarīgi no tā, kura no tām ir izdevēja dalībvalsts.
- 57 Šādos apstākļos tas, ka Lēmuma Nr. 565/2014 3. pantā nav noteikuma, kas būtu līdzvērtīgs tam, kāds ir ietverts šī lēmuma 2. panta 3. punktā, nevar tikt interpretēts tādējādi, ka dalībvalstis, kuras ir minētā lēmuma adresātes un kuras ir izvēlējušās piemērot tā 3. pantu, saglabā brīvību katrā atsevišķā gadījumā atkāpties no vīzu un uzturēšanās dokumentu atzišanas režīma, kam tās ir pievienojušās saskaņā ar šī paša lēmuma 5. pantu.
- 58 Otrkārt, runājot par šī sprieduma 54. punktā paredzētā pienākuma apmēru, tas attiecīgajām dalībvalstīm izpaužas kā pienākums attiecībā uz tranzītu caur to teritorijām vai iecerēto uzturēšanos to teritorijās uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā, par līdzvērtīgām savām valsts vīzām atzīt vīzas un uzturēšanās dokumentus, kurus ir izsniegušas citas Lēmuma Nr. 565/2014 adresātes dalībvalstis un kuri ir minēti šī lēmuma 3. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā un uzskaitīti tā pielikumos.
- 59 Kā tas turklāt izriet no Lēmuma Nr. 565/2014 3. panta 1. punkta, vienīgā iespējamā atkāpe, kuru Savienības likumdevējs ir paredzējis attiecībā uz tā noteikto pienākumu, attiecas uz vīzām un uzturēšanās atļaujām, kas piestiprinātas ceļošanas dokumentiem, kurus attiecīgās dalībvalstis neatzīst, vai ceļošanas dokumentiem, ko izdevusi tāda trešā valsts, ar kuru tām nav diplomātisko attiecību.
- 60 No tā izriet, ka, izņemot šo skaidri paredzēto atkāpi, dalībvalstīm, kas ir Lēmuma Nr. 565/2014 adresātes un kas ir izvēlējušās pievienoties Lēmuma Nr. 565/2014 3. panta 1. punktā paredzētajam režīmam, ir jāizpilda minētais atzišanas pienākums individuālos gadījumos, kuri ietilpst tā piemērošanas jomā.
- 61 Šo interpretāciju apstiprina Lēmuma Nr. 565/2014 mērķis – kas izriet no tā virsraksta – ieviest vienkāršotu režīmu personu kontrolei pie ārējām robežām, pamatojoties uz to, ka tā dalībnieces dalībvalstis atzīst dažu ceļošanas dokumentu līdzvērtību savām valsts vīzām.
- 62 Kā ģenerālvokāts to ir norādījis secinājumu 49. punktā, pirmām kārtām, ja dalībvalstīm, kas ir Lēmuma Nr. 565/2014 adresātes un kas ir izvēlējušās piemērot tā 3. pantu, būtu iespēja katrā atsevišķā gadījumā atkāpties no šajā lēmumā paredzētā vienkāršotā kontroles režīma, šo režīmu nebūtu iespējams efektīvi īstenot.
- 63 Otrām kārtām, šāda iespēja būtu pretrunā tiesiskās drošības principam, ko ir paredzēts sekmēt ar attiecīgās dalībvalsts lēmuma piemērot Lēmumu Nr. 565/2014 publicēšanu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, kura veikta saskaņā ar tā 5. pantu.
- 64 Treškārt, runājot par iespēju pret galamērķa dalībvalsti atsaukties uz Lēmuma Nr. 565/2014 3. panta 1. punktā paredzēto pienākumu, ir jāatgādina – Tiesa ir atzinusi, ka privātpersonas attiecībā pret dalībvalsti var atsaukties uz tai adresēta Savienības lēmuma noteikumiem, ciktāl pienākumi, kas šajos noteikumos ir paredzēti šai dalībvalstij, ir bez nosacījumiem un pietiekami precīzi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1992. gada 10. novembris, *Hansa Fleisch Ernst Mundt*, C-156/91, EU:C:1992:423, 12. un 13. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

- 65 Šajā ziņā ir jāuzskata, ka, tiklīdz attiecīgā dalībvalsts ir uzņēmusies šī sprieduma 54. punktā minētos pienākumus, Lēmuma Nr. 565/2014 3. panta 1. punktā paredzētais pienākums, kā tas ir interpretēts šī sprieduma 60.–63. punktā, atbilst šiem nosacījumu neesamības un pietiekamas precizitātes kritērijiem.
- 66 Šo vērtējumu neatspēko tas, ka – līdzīgi kā Lēmuma Nr. 565/2014 2. panta 3. punkts – šī lēmuma 3. panta 1. punkts ļauj dalībvalstīm atkāpties no šajā tiesību normā paredzētā pienākuma gadījumā, ja vīzas un uzturēšanās atļaujas ir piestiprinātas dokumentiem, kurus šīs dalībvalstis neatzīst, vai ceļošanas dokumentiem, ko ir izsniegusi trešā valsts, ar kuru tām nav diplomātisko attiecību.
- 67 Tiesa jau ir atzinusi – tas, ka lēmumā tā adresātēm dalībvalstīm zināmos apstākļos, ko var pārbaudīt tiesā, ir ļauts atkāpties no skaidriem un precīziem šī paša lēmuma noteikumiem, pats par sevi nevar šiem noteikumiem atņemt to tiešo iedarbību (spriedums, 1999. gada 9. septembris, *Feyrer*, C-374/97, EU:C:1999:397, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 68 Līdz ar to privātpersonas var uz Lēmuma Nr. 565/2014 3. panta 1. punktā paredzēto pienākumu atsaukties pret dalībvalsti, kas ir šī lēmuma adresāte un kas ir nolēmusi izmantot šajā tiesību normā paredzēto iespēju.
- 69 Ņemot vērā iepriekš paustos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Lēmuma Nr. 565/2014 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir tieša iedarbība un trešo valstu valstspiederīgajiem tas rada tiesības, uz kurām tie var atsaukties attiecībā pret galamērķa dalībvalsti, it īpaši tiesības uz to, ka uz viņiem netiek attiecināta vīzas prasība ieceļošanai šajā dalībvalstī gadījumā, ja šiem valstspiederīgajiem ir ieceļošanas vīza vai uzturēšanās atļauja, kas ir ietverta savstarpēji atzīstamo dokumentu sarakstā, kuru minētā dalībvalsts ir apņēmusies piemērot saskaņā ar šo lēmumu.

Par otro jautājumu

- 70 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Savienības tiesības ir interpretējamas tādējādi, ka gaisa pārvadātājs, kas tieši vai ar savu pārstāvju un pilnvaroto starpniecību izlidošanas dalībvalsts lidostā atsaka iekāpšanu pasažierim, atsaucoties uz ieceļošanas atteikumu, kuru pēdējam minētajam ir paidušas galamērķa dalībvalsts iestādes, ir jāuzskata par tādu, kas rīkojas kā minētās valsts emanācija, līdz ar to pasažieris, kuram ir nodarīts kaitējums, pret šo gaisa pārvadātāju izlidošanas dalībvalsts tiesā var atsaukties uz Lēmumu Nr. 565/2014, lai saņemtu kompensāciju par tā tiesību ieceļot galamērķa dalībvalsts teritorijā bez pēdējās minētās izsniegtas vīzas pārkāpumu.
- 71 Vispirms ir jānorāda, ka, ņemot vērā šī sprieduma 29. un 30. punktā sniegtos precizējumus, iesniedzējtiesai būs jāpārbauda, vai Rumānijas iestādes faktiski ir paidušas šādu ieceļošanas atteikumu. Ņemot vērā minēto un tā kā otro jautājumu minētā tiesa ir formulējusi, atsaucoties uz pieņēmumu, ka tā tas varētu būt šajā lietā, Tiesai uz to ir jāatbild, vadoties no šāda pieņēmuma.
- 72 Jāatgādina – Tiesa ir atzinusi, ka uz beznosacījumu un pietiekami precīziem direktīvas noteikumiem privātpersonas var atsaukties ne tikai attiecībā pret dalībvalsti un visiem tās pārvaldes orgāniem, bet arī attiecībā pret struktūrām vai vienībām – pat ja tās ir privāto tiesību subjekti –, kuras ir pakļautas valsts iestādes varai vai kontrolei vai kurām dalībvalsts ir uzdevusi veikt uzdevumu sabiedrības interesēs un kurām šim nolūkam ir piešķirtas īpašas pilnvaras salīdzinājumā ar tām, kas izriet no noteikumiem, kuri ir piemērojami attiecībās starp privātpersonām. Ir jāizvairās no tā, ka valsts varētu gūt priekšrocības no Savienības tiesību neievērošanas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 10. oktobris, *Farrell*, C-413/15, EU:C:2017:745, 32., 34. un 35. punkts).
- 73 Šādu judikatūru pēc analogijas var attiecināt uz beznosacījumu un pietiekami precīziem Savienības lēmuma noteikumiem, piemēram, tādiem, kas ir ietverti Lēmuma Nr. 565/2014 3. panta 1. punktā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2007. gada 7. jūnijs, *Carp*, C-80/06, EU:C:2007:327, 21. punkts).

- 74 Tādējādi, lai noteiktu, vai pasažieris, kam gaisa pārvadātājs ir atteicis iekāpšanu tāpēc, ka galamērķa dalībvalsts iestādes viņam būtu atteikušas ieceļošanu tās teritorijā ieceļošanas vīzas neesamības dēļ, pret šo pārvadātāju var atsaukties uz Lēmumu Nr. 565/2014, ir jāpārbauda, vai šis pārvadātājs ir jāuzskata par tādu struktūru, kādas ir paredzētas šī sprieduma 72. punktā.
- 75 It īpaši rodas jautājums, vai gaisa pārvadātājs vai tā pilnvarotais, kas izlidošanas dalībvalsts lidostā pārbauda pasažiera – trešās valsts valstspiederīgā – ceļošanas dokumentus, ir jāuzskata par tādu, kuram galamērķa dalībvalsts ir uzdevusi pildīt robežkontroles funkcijas saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 7. panta 3. punktu un kuram šajā nolūkā ir atbilstošas pilnvaras.
- 76 Šajā ziņā, pirmkārt, kā tas izriet no Šengenas Robežu kodeksa 7. panta 1. punkta, kas aplūkots kopā ar šī kodeksa 2. panta 13. punktu, tikai robežsargi, kuriem ir valsts iestādes darbinieka statuss un uz kuriem attiecas it īpaši minētajā kodeksā paredzētie noteikumi, var veikt robežkontroles funkcijas. Saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 15. panta 1. punktu runa ir par specializētiem un atbilstoši apmācītiem profesionāļiem. Turklāt saskaņā ar šī kodeksa 15. panta 2. punktu dalībvalstīm ir pienākums darīt Komisijai zināmu par robežkontroli atbildīgo valsts dienestu sarakstu.
- 77 Otrkārt, no Šengenas Robežu kodeksa 7. panta 3. punkta izriet, ka trešo valstu valstspiederīgo robežpārbaudes izpaužas kā pilnīga pārbaude, kas ietver pārbaudi, vai ceļošanas dokumentam nav viltojuma pazīmju, pārbaudi, vai attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam ir pietiekami iztikas līdzekļi, kā arī pārbaudi, vai attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais, viņa transportlīdzeklis un vestie priekšmeti neapdraud kādas dalībvalsts politiku, iekšējo drošību, sabiedrības veselību vai starptautiskās attiecības.
- 78 Runājot par gaisa pārvadātājiem, viņu uzdevums acīmredzami atšķiras no tā, kāds ir robežsargiem, jo, kā tas izriet no KĪSN 26. panta 1. punkta b) apakšpunkta, to uzdevums ir tikai pārbaudīt, vai ārvalstu valstspiederīgajiem, kurus viņi pārvadā, “ir ceļošanas dokumenti, kas vajadzīgi”, lai ieceļotu galamērķa dalībvalsts teritorijā.
- 79 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka gaisa pārvadātāju vai viņa pilnvaroto nevar uzskatīt ne par tādu, kam galamērķa dalībvalsts ir uzdevusi pildīt robežkontroles funkcijas saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 7. panta 3. punktu, ne par tādu, kuram šajā ziņā ir atbilstošas pilnvaras.
- 80 Tādējādi pasažieris, kam gaisa pārvadātājs ir atteicis iekāpšanu tāpēc, ka galamērķa dalībvalsts iestādes viņam būtu atteikušas ieceļošanu tās teritorijā, pret šo gaisa pārvadātāju nevar atsaukties uz Lēmumu Nr. 565/2014.
- 81 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka gaisa pārvadātājs, kas tieši vai ar savu pārstāvju un pilnvaroto starpniecību izlidošanas dalībvalsts lidostā atsaka iekāpšanu pasažierim, atsaucoties uz ieceļošanas atteikumu, kuru ir pādušas galamērķa dalībvalsts iestādes, nav jāuzskata par tādu, kas rīkojas kā minētās valsts emanācija, līdz ar to pasažieris, kuram ir nodarīts kaitējums, pret šo gaisa pārvadātāju izlidošanas dalībvalsts tiesā nevar atsaukties uz Lēmumu Nr. 565/2014, lai saņemtu kompensāciju par tā tiesību ieceļot galamērķa dalībvalsts teritorijā bez pēdējās minētās izsniegtas vīzas pārkāpumu.

Par trešo jautājumu

- 82 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Savienības tiesības, it īpaši Šengenas Robežu kodeksa 13. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tās nepieļauj, ka gaisa pārvadātājs atsaka iekāpšanu trešās valsts valstspiederīgajam, atsaucoties uz galamērķa dalībvalsts iestāžu atteikumu ļaut šim valstspiederīgajam ieceļot tās teritorijā, ja par šo ieceļošanas atteikumu nav pieņemts rakstisks motivēts lēmums, kas iepriekš ir darīts zināms minētajam valstspiederīgajam.

- 83 Šajā ziņā ir svarīgi uzsvērt, ka saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 13. panta 2. punktu trešās valsts valstspiederīgā ieceļošanu dalībvalsts teritorijā var atteikt tikai ar pamatotu lēmumu, kurā ir uzrādīti precīzi atteikuma iemesli un kuru ir pieņēmusi kompetentā iestāde, kas saskaņā ar piemērojamiem valstu tiesību aktiem ir pilnvarota to darīt, un kurš ir paziņots, nododot standartveidlapu attiecīgajam valstspiederīgajam, kas apstiprina lēmuma par atteikumu saņemšanu ar minēto veidlapu.
- 84 No šīs tiesību normas izriet, ka uz ieceļošanas atteikumu attiecas īpaši stingras formas prasības, kuru mērķis ir aizsargāt tiesības uz aizstāvību, kā tas izriet no Šengenas Robežu kodeksa 13. panta 3. punkta, saskaņā ar kuru personām, attiecībā uz kurām ir pieņemts lēmums par ieceļošanas atteikumu, ir tiesības celt prasību pret šo lēmumu.
- 85 No tā izriet, ka Šengenas Robežu kodeksa 13. panta 3. punkts nepieļauj, ka, nepastāvot lēmumam par ieceļošanas atteikumu, kas ir pieņemts un paziņots saskaņā ar šī kodeksa 13. panta 2. punktu, gaisa pārvadātājs, lai pamatotu iekāpšanas atteikumu pasažierim, pret šo pasažieri var atsaukties uz kādu atteikumu ieceļot galamērķa dalībvalsts teritorijā, jo bez šāda lēmuma šim pasažierim būtu liegta iespēja efektīvi īstenot savas tiesības uz aizstāvību.
- 86 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Savienības tiesības, it īpaši Šengenas Robežu kodeksa 13. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tās nepieļauj, ka gaisa pārvadātājs atsaka iekāpšanu trešās valsts valstspiederīgajam, atsaucoties uz galamērķa dalībvalsts iestāžu atteikumu ļaut šim valstspiederīgajam ieceļot tās teritorijā, ja par šo ieceļošanas atteikumu nav pieņemts rakstisks motivēts lēmums, kas iepriekš ir darīts zināms minētajam valstspiederīgajam.

Par ceturto jautājumu

- 87 Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regula Nr. 261/2004, it īpaši tās 2. panta j) punkts, ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja gaisa pārvadātājs atsaka iekāpšanu pasažierim tāpēc, ka viņš ir uzrādījis neatbilstošus ceļošanas dokumentus, šāda atteikuma dēļ šis pasažieris zaudē minētajā regulā paredzēto aizsardzību, un vai kompetentajai tiesai, ņemot vērā lietas apstākļus, minētā atteikuma saprātīgi pamatotais raksturs ir jānovērtē, ņemot vērā šo tiesību normu.
- 88 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina, ka Regulas Nr. 261/2004 piemērošanas joma ir definēta tās 3. pantā, kura 2. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts, ka minētā regula ir piemērojama pasažieriem, kam ir apstiprināta rezervācija uz lidojumu no lidostas, kura atrodas dalībvalsts teritorijā, un viņi ierodas uz reģistrāciju, kā paredzēts un norādītajā laikā vai, ja laiks nav norādīts, ne vēlāk kā 45 minūtes pirms norādītā izlidošanas laika.
- 89 Vēl ir jānorāda, ka Regulas Nr. 261/2004 4. panta "Iekāpšanas atteikums" 3. punktā ir paredzēts, ka gaisa pārvadātājam, kas pasažieriem atsaka iekāpšanu pret viņu gribu, ir pienākums viņiem izmaksāt kompensāciju saskaņā ar šīs regulas 7. pantu un sniegt viņiem atbalstu saskaņā ar minētās regulas 8. un 9. pantu.
- 90 Visbeidzot, iekāpšanas atteikums Regulas Nr. 261/2004 2. panta j) punktā ir definēts kā atteikums uzņemt pasažierus reisā, lai gan viņi saskaņā ar šīs regulas 3. panta 2. punktā minētajiem nosacījumiem ir ieradušies uz iekāpšanu, izņemot gadījumus, kad ir pamats iekāpšanu atteikt, piemēram, veselības stāvokļa, drošības vai nepiemērotu ceļojuma dokumentu dēļ.
- 91 Aplūkojot vienlaikus visus šī sprieduma 88.–90. punktā minētos noteikumus, izriet, ka tad, ja pasažierim, kas izpilda Regulas Nr. 261/2004 3. panta 2. punktā paredzētos nosacījumus, ir atteikta iekāpšana pret viņa gribu, viņam ir tiesības uz kompensāciju, kā arī uz atbalstu, kuru sniedz faktiskais gaisa pārvadātājs, ja vien šis atteikums nav saprātīgi pamatots, piemēram, viņa ceļošanas dokumentu neatbilstības dēļ.

- 92 Regulas Nr. 261/2004 2. panta j) punktā iekļautās frāzes “izņemot gadījumus, kad ir pamats iekāpšanu atteikt,” formulējums norāda, ka Savienības likumdevējs nav paredzējis gaisa pārvadātājam rezervēt pilnvaras pašam galīgi novērtēt un noteikt ceļošanas dokumentu neatbilstību.
- 93 Šo interpretāciju apstiprina Regulas Nr. 261/2004 1. apsvērumā minētais mērķis nodrošināt augsta līmeņa aizsardzību pasažieriem, līdz ar to viņiem atzītās tiesības ir interpretējamas plaši (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 4. oktobris, *Rodríguez Cachafeiro* un *Martínez-Reboredo Varela-Villamor*, C-321/11, EU:C:2012:609, 25. punkts).
- 94 Tā kā Regulas Nr. 261/2004 mērķis ir novērst nopietnas problēmas un sarežģījumus, kurus pasažieriem rada iekāpšanas atteikums, minētajam mērķim, kas nozīmē pasažieru augsta līmeņa aizsardzību, būtu pretrunā piešķirt attiecīgajam gaisa pārvadātājam pilnvaras vienpusēji un galīgi novērtēt un nolemt, ka konkrētā gadījumā atteikums ir saprātīgi pamatots, un līdz ar to liegt attiecīgajiem pasažieriem aizsardzību, kas viņiem būtu jāsaņem saskaņā ar minēto regulu.
- 95 Tādējādi gadījumā, ja pasažieris, kas ir saņēmis iekāpšanas atteikumu, to apstrīd, kompetentajai tiesai, ņemot vērā konkrētos lietas apstākļus, ir jānovērtē viņa ceļošanas dokumentu iespējamā neatbilstība un galu galā arī šī atteikuma saprātīgi pamatotais raksturs.
- 96 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka prasītājs pamatlietā iekāpšanas brīdī uzrādīja ne tikai savu lidojuma rezervāciju, pasi un derīgu pagaidu uzturēšanās atļauju Kiprā, bet arī Rumānijas Ārlietu ministrijas sniegtu rakstisku atbildi uz viņa vīzas pieteikumu, kurā ir apstiprināts, ka ieceļošanai Rumānijas teritorijā viņam nav vajadzīga šāda vīza, un uz kuru viņš paļāvās. No Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem arī izriet, ka iekāpšanas atteikums tika pausts, kaut gan gaisa pārvadātāja rīcībā nebija ne lēmuma par ieceļošanas atteikumu Šengenas Robežu kodeksa 13. panta izpratnē, ne apstiprinājuma, ka informāciju, kuru pauduši *Blue Air* darbinieki uz zemes Bukarestē, norādot, ka prasītājam pamatlietā iekāpšanas gadījumā tiks atteikta ieceļošana Rumānijas teritorijā, ir sniegusi kompetentā iestāde, lai izdotu šādu lēmumu vai lai sniegtu ticamu informāciju šajā ziņā. Tāpat arī šķiet, ka iekāpšanas atteikums ir pausts, lai gan visa šī informācija netika pārbaudīta salīdzinājumā ar informāciju, kas ir ietverta atbilstošajās datubāzēs, kuras var apstiprināt, ka saskaņā ar Lēmumu Nr. 565/2014 tādos apstākļos, kādi izriet no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem, Rumānijas iestādes prasītājam pamatlietā nevarēja atteikt ieceļošanu to teritorijā tikai tāpēc vien, ka viņam nebija valsts vīzas.
- 97 Šādos apstākļos, kuru pareizība ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, nevar uzskatīt, ka pamatlietā aplūkotais iekāpšanas atteikums būtu varējis būt saprātīgi pamatots Regulas Nr. 261/2004 2. panta j) punkta izpratnē, jo, pirmkārt, ir skaidrs, ka šis atteikums ir balstīts nevis uz pasažiera rīcību, bet gan uz gaisa pārvadātāja kļūdainu izpratni par prasībām saistībā ar attiecīgajam ceļojumam nepieciešamajiem ceļošanas dokumentiem, ko attiecīgā gadījumā pamato neidentificētas galamērķa dalībvalsts iestādes sniegta informācija, kura arī ir kļūdaina, un, otrkārt, šķiet, ka no šīs kļūdas varēja saprātīgi izvairīties.
- 98 Ņemot vērā iepriekš paustos apsvērumus, uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka Regula Nr. 261/2004, it īpaši tās 2. panta j) punkts, ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja gaisa pārvadātājs atsaka iekāpšanu pasažierim tāpēc, ka viņš ir uzrādījis neatbilstošus ceļošanas dokumentus, šāda atteikuma dēļ vien šis pasažieris nezaudē minētajā regulā paredzēto aizsardzību. Gadījumā, ja šis pasažieris iekāpšanas atteikumu apstrīd, kompetentajai tiesai, ņemot vērā konkrētos lietas apstākļus, minētā atteikuma saprātīgi pamatotais raksturs ir jānovērtē, ņemot vērā šo noteikumu.

Par piekto jautājumu

- 99 Ar piekto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regula Nr. 261/2004, it īpaši tās 15. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj noteikumu, kas ir ietverts parastajos un iepriekš publicētajos gaisa pārvadātāja darbības vai pakalpojumu sniegšanas nosacījumos un kas ierobežo vai izslēdz gaisa pārvadātāja atbildību, ja iekāpšana pasažierim ir atteikta viņa ceļošanas dokumentu iespējamās neatbilstības dēļ, kā rezultātā minētais pasažieris zaudē savas iespējamās tiesības saņemt kompensāciju.
- 100 Regulas Nr. 261/2004 15. panta “Atteikšanās no saistību izpildes izslēgšana” 1. punktā ir noteikts, ka šajā regulā noteiktās gaisa pārvadātāju saistības attiecībā uz pasažieriem nedrīkst ierobežot vai atcelt, it īpaši – paredzot atkāpi vai ierobežojošu noteikumu pārvadājuma līgumā.
- 101 Savukārt minētās regulas 15. panta 2. punktā ir precizēts, ka tad, ja pasažierim tomēr tiek piemērota šāda atkāpe vai šāds ierobežojošs noteikums vai ja pasažieris nav pareizi informēts par savām tiesībām un tādēļ ir piekritis saņemt kompensāciju, kas ir mazāka par šajā regulā paredzēto, šim pasažierim ir tiesības sākt attiecīgu procesu kompetentā tiesā vai iestādē, lai saņemtu papildu kompensāciju.
- 102 Šajā ziņā, lai gan nav vajadzības pārbaudīt, vai gaisa pārvadātāja parastie nosacījumi, ko iesniedzējtiesa ir aprakstījusi sava jautājuma izklāstā, ir jāuzskata par tādiem, kuri ietilpst pārvadājuma līgumā Regulas Nr. 261/2004 15. panta 1. punkta izpratnē, ir jānorāda – ņemot vērā, ka šajā tiesību normā ir izmantots apstākļa vārds “jo īpaši”, un ņemot vērā mērķi nodrošināt gaisa pārvadājumu pasažieru augsta līmeņa aizsardzību, kas ir izvirzīts minētajā tiesību normā un Regulā Nr. 261/2004 kopumā, par nepieņemamām ir jāuzskata ne tikai atkāpes, kuras ir ietvertas pārvadājuma līgumā, kas ir divpusēja rakstura akts un kam pasažieris ir piekritis, bet arī – un *a fortiori* – tās, kuras ir ietvertas citos dokumentos, ko vienpusēji izdevis pārvadātājs un uz kuriem tas ir paredzējis atsaukties pret attiecīgajiem pasažieriem.
- 103 Ņemot vērā iepriekš paustos apsvērumus, uz piekto jautājumu ir jāatbild, ka Regula Nr. 261/2004, it īpaši tās 15. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj noteikumu, kas ir piemērojams pasažieriem un kas ir ietverts parastajos un iepriekš publicētajos gaisa pārvadātāja darbības vai pakalpojumu sniegšanas nosacījumos, un kas ierobežo vai izslēdz gaisa pārvadātāja atbildību, ja iekāpšana pasažierim ir atteikta viņa ceļošanas dokumentu iespējamās neatbilstības dēļ, kā rezultātā minētais pasažieris zaudē savas iespējamās tiesības saņemt kompensāciju.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 104 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

- 1) **3. panta 1. punkts Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumā Nr. 565/2014/ES (2014. gada 15. maijs), ar ko ievieš vienkāršotu režīmu personu kontrolei pie ārējām robežām, pamatojoties uz to, ka attiecībā uz tranzītu caur to teritorijām vai iecerēto uzturēšanos to teritorijās uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā, Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija dažus dokumentus vienpusēji atzīst par līdzvērtīgiem savām valsts vīzām, un ar ko atceļ Lēmumus Nr. 895/2006/EK un Nr. 582/2008/EK, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir tieša iedarbība un trešo valstu valstspiederīgajiem tas rada tiesības, uz kurām tie var atsaukties attiecībā pret galamērķa dalībvalsti, it īpaši tiesības uz to, ka uz viņiem netiek attiecināta vīzas prasība ieceļošanai šajā dalībvalstī gadījumā, ja šiem**

valstspiederīgajiem ir ieceļošanas vīza vai uzturēšanās atļauja, kas ir ietverta savstarpēji atzīstamo dokumentu sarakstā, kuru minētā dalībvalsts ir apņēmusies piemērot saskaņā ar šo lēmumu.

- 2) Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka gaisa pārvadātājs, kas tieši vai ar savu pārstāvju un pilnvaroto starpniecību izlidošanas dalībvalsts lidostā atsaka iekāpšanu pasažierim, atsaucoties uz ieceļošanas atteikumu, kuru ir paudušas galamērķa dalībvalsts iestādes, nav jāuzskata par tādu, kas rīkojas kā minētās valsts emanācija, līdz ar to pasažieris, kuram ir nodarīts kaitējums, pret šo gaisa pārvadātāju izlidošanas dalībvalsts tiesā nevar atsaukties uz Lēmumu Nr. 565/2014, lai saņemtu kompensāciju par tā tiesību ieceļot galamērķa dalībvalsts teritorijā bez pēdējās minētās izsniegtas vīzas pārkāpumu.
- 3) Savienības tiesības, it īpaši 13. pants Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 562/2006 (2006. gada 15. marts), ar kuru ievieš Kopienas Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 610/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ir jāinterpretē tādējādi, ka tās nepieļauj, ka gaisa pārvadātājs atsaka iekāpšanu trešās valsts valstspiederīgajam, atsaucoties uz galamērķa dalībvalsts iestāžu atteikumu ļaut šim valstspiederīgajam ieceļot tās teritorijā, ja par šo ieceļošanas atteikumu nav pieņemts rakstisks motivēts lēmums, kas iepriekš ir darīts zināms minētajam valstspiederīgajam.
- 4) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91, it īpaši tās 2. panta j) punkts, ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja gaisa pārvadātājs atsaka iekāpšanu pasažierim tāpēc, ka viņš ir uzrādījis neatbilstošus ceļošanas dokumentus, šāda atteikuma dēļ vien šis pasažieris nezaudē minētajā regulā paredzēto aizsardzību. Gadījumā, ja šis pasažieris iekāpšanas atteikumu apstrīd, kompetentajai tiesai, ņemot vērā konkrētos lietas apstākļus, minētā atteikuma saprātīgi pamatotais raksturs ir jānovērtē, ņemot vērā šo noteikumu.
- 5) Regula Nr. 261/2004, it īpaši tās 15. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj noteikumu, kas ir piemērojams pasažieriem un kas ir ietverts parastajos un iepriekš publicētajos gaisa pārvadātāja darbības vai pakalpojumu sniegšanas nosacījumos, un kas ierobežo vai izslēdz gaisa pārvadātāja atbildību, ja iekāpšana pasažierim ir atteikta viņa ceļošanas dokumentu iespējamās neatbilstības dēļ, kā rezultātā minētais pasažieris zaudē savas iespējamās tiesības saņemt kompensāciju.

[Paraksti]